

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(2)	(3)	(1)	(2)	(4)	(4)	(1)	(1)	(2)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(1)	(2)	(1)	(4)	(4)	(4)	(4)	(1)	(1)

שאלה	21	22	23
תשובה	(1)	(4)	(4)

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: **אור : סנוור -**

היחס : סנוור הוא מצב שבו הראיה מטשטשת כתוצאה מאור חזק, כלומר **סנוור** נגרם כתוצאה מיותר מדי **אור**.
ב' הוא מצב הנגרם כתוצאה מיותר מדי א'

תשובה (1): אוויר : נשימה. האם **נשימה** היא מצב הנגרם מיותר מדי **אוויר**? לא.

תשובה (2): מים : הצפה. האם **הצפה** היא מצב הנגרם מיותר מדי **מים**? כן.

תשובה (3): נחיל : עקיצה. האם **עקיצה** היא מצב הנגרם מיותר מדי **נחיל**? לא. עקיצה היא פעולה היכולה להתבצע על ידי פרטים שהם חלק מהנחיל.

תשובה (4): רוח : נשיבה. האם **נשיבה** היא מצב הנגרם מיותר מדי **רוח**? לא. **נשיבה** היא זרימה של אוויר.

תשובה (2).

2. השאלה: **קימר : קשתי -** (קימר - כופף, הפיכה של משהו לצורת קשת או כיפה)

היחס : **לקמר** זה להפוך משהו לבעל צורה **קשתית**.
א' היא פעולה אשר הופכת משהו ל-ב'

תשובה (1): הסתובב : מעגלי. האם **להסתובב** היא פעולה אשר הופכת משהו ל**מעגלי**? לא.

תשובה (2): הרגיש : רגיש. האם **הרגיש** היא פעולה אשר הופכת משהו ל**רגיש**? לא. **עמימות** היא חוסר חדות, חוסר בהירות, **הסבר** היא פעולה המיועדת להקטין את מידת העמימות.

תשובה (3): חידד : חד. האם **חידד** היא פעולה אשר הופכת משהו ל**חד**? כן.

תשובה (4): בוסס : בוצי. האם **בוסס** היא פעולה אשר הופכת משהו ל**בוצי**? לא. **לבוסס** זה לדוש ברגלים או ללכת בכבדות. באזור בוצי קשה ללכת ולכן נהוג לומר כי מבוססים ברגלים.

תשובה (3).

פברואר 2013 - הסברים לפרק השני במילולית

3.

השאלה : **תת-סעיף : סעיף -** (תת סעיף הוא סעיף משנה)

היחס : תת סעיף הוא חלק **מסעיף** (הנמצא מתחת לסעיף).

א' הוא חלק מ-**ב'** קטן הנמצא מתחת ל-**ב'**.

תשובה (1) : תת-קבוצה : קבוצה. האם **תת-קבוצה** הוא חלק **מקבוצה** (הנמצאת מתחת ל**קבוצה**)? כן.

תשובה (2) : תת-ימי : ים. האם **תת-ימי** הוא חלק **מהים** (הנמצא מתחת ל**ים**)? לא. פירושו של הביטוי **תת-ימי** הוא נמצא מתחת לפני ה**ים** ולא חלק מהים.

תשובה (3) : תת-תזונה : תזונה. האם **תת תזונה** הוא חלק **מתזונה** (הנמצא מתחת ל**תזונה**)? לא. **תת-תזונה** זה מצב של תזונה בלתי מספקת, חוסר תזונה. מצב בו תזונתו של מישהו היא מתחת למינימום בדרוש לקיום תקין.

תשובה (4) : תת-תקני : תקן. האם **תת-תקני** הוא חלק **מהתקן**? לא. **תת-תקני** זה מצב של למטה מן **התקן**.

תשובה (1).

4. השאלה **ארון בגדים : שמלה -**

היחס : ארון בגדים נועד לאחסון פרטי לבוש, שמלה היא אחד מאותם פרטים.

א' הוא משהו נועד לאחסון פריטים ו-**ב'** הוא סוג אחד מאותם פריטים

תשובה (1) : תנור : לחם. האם **תנור** נועד לאחסון פריטים **שלחם** הוא אחד מהם? לא.

תשובה (2) : מזווה : ריבה. האם **מזווה** נועד לאחסון פריטים **שריבה** היא אחד מהם? כן.

תשובה (3) : שידה : מגירה. האם **שידה** לאחסון פריטים **שמגירה** היא אחד מהם? לא. **שידה** מורכבת **ממגירות**.

תשובה (4) : מטע : פרי. האם **מטע** נועד לאחסון פריטים **שפרי** היא אחד מהם? לא. **מטע** הוא מקום בו גדלים **פירות**.

תשובה (2).

5. השאלה : **מחזאי : במה -**

היחס : מחזאי הוא מי שכותב מחזות, ומכאן שמה **שמחזאי יוצר** מוצג על גבי **הבמה**.

יצירתו של א' מוצגת על גבי **א'**

תשובה (1) : קריין : אולפן. האם יצירתו של **הקריין** מוצגת על גבי **האולפן**? לא. **קריין** הוא מי שעובד **באולפן**.

תשובה (2) : שופט : כלא. האם יצירתו של **השופט** מוצגת על גבי **הכלא**? לא. **השופט** הוא מי שגוזר על מי שמורשע עונש מאסר.

תשובה (3) : נגר : יער. האם יצירתו של **הנגר** מוצגת על גבי **היער**? לא. **הנגר** הוא מי שחומר הגלם של עבודתו (עצים) מגיע מן **היער**.

תשובה (4) : אדריכל : קרקע. האם יצירתו של **האדריכל** מוצגת על גבי **הקרקע**? כן.

תשובה (4).

פברואר 2013 - הסברים לפרק השני במילולית

6. השאלה: **להדיח** : לפשוע - (להדיח = להסיט מדרך הישר, להוציא לתרבות רעה)

היחס: להדיח זו פעולה הגורמת למישהו אחר לפשוע.

א' היא פעולה אשר גורמת לאחר ב'.

תשובה (1): לתרץ: להסביר. האם לתרץ היא פעולה הגורמת למישהו אחר להסביר? לא. לתרץ זה לתת הסבר שקרי.

תשובה (2): להסלים: למתן. האם להסלים היא פעולה הגורמת למישהו אחר למתן? לא. להסלים זה להחריף להקצין, כלומר ההיפך מלמתן.

תשובה (3): לרצות: להשתוקק. האם לרצות היא פעולה הגורמת למישהו אחר להשתוקק? לא. להשתוקק זה לרצות מאוד.

תשובה (4): לדובב: לדבר. האם לדובב היא פעולה הגורמת למישהו אחר לדבר? כן.

תשובה (4).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. יואש נסע ללמוד ספרות עברית באוניברסיטה בארה"ב. אמו אומרת על כך כי "יואש הוא כדג המשרבב ראשו ממי האגם אל השמים כדי לאסוף אל פיו כמה טיפות גשם."

מה יכולה להיות כוונת דבריה של אמו של יואש?

פיתרון: אמו של יואש מדמה את יואש לדג המשרבב את ראשו ממי האגם כדי לאסוף כמה טיפות גשם. דג כזה מתנהג בצורה מוזרה, שכן יש לו כמויות מים גדולות באגם עצמו ולא מה ההיגיון בחיפוש מים מחות למי האגם, שהיא סביבת המחיה הטבעית שלו.. הנמשל הוא כי יואש, המדומה בדברי אמו לדג, מבקש ללמוד ספרות עברית בארה"ב, בזמן שהגיוני הרבה יותר שיבקש ללמוד ספרות עברית בסביבת המחיה שלו, כלומר בארץ.

תשובה (1).

8. הנרקיסים בגינתם של גדי ומירית לא פרחו השנה. גדי טוען שהדבר נגרם עקב החום הכבד ששרר בחודש האחרון, ואילו מירית טוענת שהנרקיסים לא פרחו מפני שגדי לא דישן את הגינה השנה.

איזו מהאפשרויות הבאות מחלישה את שתי הטענות גם יחד?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): השכן של גדי ומירית לא דישן את גינתו השנה, ואצלו הנרקיסים פרחו.

נבדוק כיצד העובדה המתוארת בתשובה זו משפיעה על טענותיהם של גדי ומירית: אם השכן של גדי ומירית לא דישן את גינתו ואצלו הנרקיסים פרחו הרי שעובדה זו מחלישה את טענתה של מירית כי כאשר לא מדשנים הנרקיסים אינם פורחים.

מכיוון שמדובר בשכן של גדי ומירית, הרי שמוזג האוויר בגינתו זהה למוזג האוויר בגינתם של גדי ומירית, ולפיכך אם אצלו הנרקיסים פרחו, הרי שעובדה זו מחלישה את טענתו של גדי הנרקיסים לא פרחו עקב החום הכבד (שהרי אותו חום שרר גם בגינתו של השכן..).

מכיוון שתשובה זו מחלישה את שתי הטענות גם יחד, הרי שזו התשובה הנכונה ואין צורך להמשיך ולבדוק את יתר התשובות.

תשובה (1).

9.

בהקדמה לספרה החדש "על הורים וילדים" כתבה ד"ר ליטווין: "בימינו, שיתוף הפעולה בין הורים לילדים לרוב אינו מושג עוד באמצעות כפייה מתוקף הסמכות ההורית, משום שמערכת היחסים ביניהם היררכית פחות משהייתה בעבר, ומבוססת יותר על הבנה, הסבר ומשא ומתן".

איזה מן המשפטים הבאים מביע באופן הטוב ביותר את משמעות הציטוט שלעיל?

פיתרון: הרעיון המרכזי בקטע הוא כי מכיוון שמערכת היחסים בין הורים לילדים הינה פחות היררכית מבעבר, כיום שיתוף הפעולה **ברוב** המקרים מושג יותר באמצעות הבנה ומשא ומתן. התשובה הנכונה היא תשובה (2), ונסביר מדוע התשובות האחרות אינן נכונות.

תשובה (1): הירידה שחלה בימינו ברמת שיתוף הפעולה בין הורים לילדים נובעת מהפיחות במעמד ההורים וממתן דגש רב מדי על הבנה בינם ובין ילדיהם.

הקטע אינו עוסק כלל בשאלה האם יש ירידה או עליה ברמת שיתוף הפעולה ביחס לעבר אלא בשאלה כיצד מושג שיתוף פעולה זה, כאשר על פי הקטע מערכת היחסים כיום מבוססת על הבנה יותר מבעבר.

תשובה (3): כיום הורים משתמשים אך ורק בדרכים של הבנה, הסבר ומשא ומתן, ולא בכפייה מתוקף הסמכות ההורית.

הקטע אינו טוען כי ההורים כיום משתמשים **אך ורק** בדרכים של הבנה, אלא טוען כי "שיתוף הפעולה בין הורים לילדים **לרוב** אינו מושג עוד... ומבוססת יותר על הבנה, הסבר ומשא ומתן".

תשובה (4): הבנה, הסבר ומשא ומתן הם היום דרכים היררכיות פחות משהיו בעבר, והורים מרבים להשתמש בהן, לצד השימוש בכפייה מתוקף הסמכות ההורית.

התשובה אינה נכונה, מכיוון שהבנה, הסבר ומשא ומתן אינן דרכים היררכיות כלל. הקטע גם אינו מתייחס אליהן כשאלה, אלא מבחין בין מערכת היחסים ההיררכית אשר הייתה נהוגה בעבר לבין מערכת היחסים כיום שהיא פחות היררכית ומבוססת על הבנה, הסבר ומשא ומתן.

תשובה (2).

10.

כמחצית משטחי הביצות בארצות הברית, האזורים העשירים ביותר במדינה זו מבחינת המגוון הביולוגי המתקיים בהם, אבדו לאורך המאה שעברה. אף שבארצות הברית החוק מחייב גופים העוסקים בפיתוח קרקע למגורים או למסחר לפצות על הפגיעה בביצות על ידי יצירת ביצות במקום אחר, תחליפים אלה אינם בגדר פיצוי של ממש, מכיוון שהביצות החדשות אינן משחזרות את התנאים בבתי הגידול המקוריים, וגרוע מכך – הן פוגעות במערכת האקולוגית הטבעית באתרים החדשים.

איזה מהמשפטים הבאים מביע בצורה הטובה ביותר את הנאמר בפסקה שלעיל?

פיתרון: הרעיון המרכזי בקטע הוא כי שגופי הפיתוח אמנם אמורים לפצות על הפגיעה בביצות על ידי יצירת ביצות אחרות, אולם למעשה יצירת הביצות החדשות אינה מפצה על כך. לא רק שביצות אלו אינן משחזרות את התנאים המקוריים אלא הן גם פוגעות במערכת האקולוגית במקומות שבהן הן מוקמות. התשובה הנכונה היא תשובה (4). נסביר מדוע נפסלות יתר התשובות.

תשובה (1): גופי הפיתוח פוגעים בביצות, ולא זאת בלבד אלא שהם פוגעים גם במגוון הביולוגי המתקיים בהן.

גופי הפיתוח אמנם פוגעים בביצות, אולם הם אינם פוגעים במגוון הביולוגי הקיים בהם, אלא, על פי הקטע, צמצמו במחצית את שטחי הביצות שהם האזורים העשירים ביותר במדינה זו מבחינת המגוון הביולוגי.

תשובה (2): גופי הפיתוח פוגעים במערכות האקולוגיות של הביצות, ולא זאת בלבד אלא שהם פוגעים גם ברכוש הפרטי.

תשובה זו אינה נכונה מכיוון ש:

(א) גופי הפיתוח פוגעים בביצות, אולם הם אינם פוגעים על פי הקטע במערכות האקולוגיות בהן, אלא במערכות האקולוגיות באזורים בהם הם מקימים ביצות חלופיות.

(ב) על פי הקטע לא ידוע כי גופי הפיתוח פוגעים ברכוש הפרטי.

תשובה (3): גופי הפיתוח מפריס את החוק, ולא זאת בלבד אלא שבעשותם כך הם פוגעים בטבע.

תשובה זו אינה נכונה מכיוון שלא נאמר שגופי הפיתוח מפריס את החוק. למעשה, ניתן להסיק כי הם פעולותיהם מוסדרות על ידי חוק שכן בקטע מצוינות החובות המוטלות על אותם גופים על פי החוק.

תשובה (4).

11. חוקרים עקבו לאורך שנתיים אחר קבוצה של קופים, ומצאו שאצל הקופים שיצרו קשרים חברתיים יציבים עם קופים אחרים הייתה רמת תאי ה-T בדם גבוהה מנדמם של הקופים שקשריהם החברתיים לא היו יציבים. לנוכח נתונים נוספים שהיו ברשותם טענו החוקרים שממצא זה מחזק את ההשערה שבקרב בני אדם לחץ נפשי מתמשך מגביר את הסיכון ללקות במחלות זיהומיות.
- שלושה מארבעת הנתונים שלהלן הם נתונים שהחוקרים הסתמכו עליהם בטענתם. מה הנתון הנתון?
- פיתרון:** טענת החוקרים היא כי שכאשר לקופים יש קשרים חברתיים יציבים רמת תאי ה-T שלהם גבוהה יותר מאשר אצל קופים שהקשרים החברתיים שלהם לא יציבים. מכאן הסיקו החוקרים שממצא זה מחזק את ההשערה שבקרב בני אדם לחץ נפשי מתמשך מגביר את הסיכון ללקות במחלות זיהומיות.
- מכאן ניתן להבין כי אצל קופים רמת תאי ה-T קשורה ללחץ נפשי וזו קשורה לסיכון ללקות במחלות זיהומיות וכי הקשר שנמצא אצל קופים דומה לקשר הקיים אצל בני אדם שאחרת לא ניתן להסיק מתצפית על קופים מסקנות על בני אדם – תשובה (4) נפסלת.
- על מנת להסיק על קשר בין לחץ נפשי לסיכון למחלות זיהומיות, יש להסיק כי קיים קשר בין ממצאי המחקר: רמת תאי ה-T וקשרים חברתיים לבין לחץ נפשי.
- מכיוון שעל פי המחקר לחץ נפשי מגביר את הסיכון ללקות במחלות זיהומיות, הרי שיש להניח כי לחץ נפשי גורם לקשרים חברתיים לא יציבים, וקשרים חברתיים לא יציבים גורמים לרמת תאי T נמוכה אשר מגבירה את הסיכון ללקות במחלות זיהומיות. תשובות (1) ו-(2) נפסלות.
- תשובה (3).**

השלמת משפטים (שאלות 12-14)

12. לאחר האזנה אחת לביצועה של מוניק ליצירה, סברתי כי הוא _____. לאחר לא מעט האזנות חוזרות _____, ואינני _____ סברה כי הביצוע שלה הוא מן _____. נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:
- תשובה (1):** לאחר האזנה אחת לביצועה של מוניק ליצירה, סברתי כי הוא **לוקה בפגמים למכביר**. לאחר לא מעט האזנות חוזרות **הלכה דעתי והשתנתה**, ואינני **נוטה עוד** לסברה כי הביצוע שלה הוא מן **הגרועים**.
- המשפט בנוי משני חלקים: החלק הראשון מציג את עמדתו של הכותב לגבי ביצוע היצירה לאחר האזנה אחת. החלק השני מתאר את דעתו על הביצוע לאחר מספר האזנות.
- בחלק הראשון נאמר כי לאחר האזנה אחת סבר הכותב כי ביצוע היצירה לוקה בפגמים רבים. בחלק השני נאמר כי לאחר לא מעט האזנות השתנתה דעתו. אנו מצפים שכעת לא יחשוב הכותב כי ביצוע היצירה הוא כה גרוע, ואכן על פי סוף המשפט כעת הכותב אינו סבור שהביצוע הוא מהגרועים. זו התשובה הנכונה.
- תשובה (1).**

13. מחקרים מדעיים הראו כי מיתרי הקול של בני אדם שונים _____ אלה לאלה, _____ שההבדלים בין קולותיהם של בני אדם נובעים מהבדלים במבנה מיתרי הקול שלהם. _____ הטענה שאי-אפשר להבחין בין זמרת סופרן לזמר בס רק באמצעות התבוננות במיתרי הקול שלהם _____ נכונה.
- נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:
- תשובה (1):** מחקרים מדעיים הראו כי מיתרי הקול של בני אדם שונים **דומים מאוד** אלה לאלה, **ולפיכך**, **טוענים מי שחושבים** שההבדלים בין קולותיהם של בני אדם נובעים מהבדלים במבנה מיתרי הקול שלהם. **אף על פי כן**, **התברר כי** הטענה שאי-אפשר להבחין בין זמרת סופרן לזמר בס רק באמצעות התבוננות במיתרי הקול שלהם **היא טענה** נכונה.
- המשפט בנוי משני חלקים: חלקו הראשון של המשפט מתוארים תוצאות מחקרים מדעיים בקשר להבדלים שבין מיתרי הקול של בני אדם שונים, ובחלק השני נבדקת נכונות הטענה כי ניתן להבחין בין קולות של ההשערה על ידי התבוננות
- על פי החלק הראשון מיתרי הקול של אנשים שונים דומים זה לזה, ולכן לא ניתן להבחין בין קולות בני אדם לפי מבנה מיתרי הקול שלהם.
- בחלק השני של המשפט נאמר כי **למרות** זאת, הטענה כי לא ניתן להבחין בין קולות בני אדם שונים לפי מבנה מיתרי הקול שלהם היא נכונה, כלומר לא ניתן להבחין בין אנשים בעלי קולות שונים באמצעות התבוננות

במיתרי הקול שלהם. מכיוון מהמחקר המדעי בחלקו הראשון של המשפט תואם את הטענה שבחלקו השני, הניגוד בין שני החלקים אינו מתאים, ולפיכך תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): מחקרים מדעיים הראו כי מיתרי הקול של בני אדם שונים אינם דומים אלה לאלה, וכי יש אמת בסברה שההבדלים בין קולותיהם של בני אדם נובעים מהבדלים במבנה מיתרי הקול שלהם. מכאן שהטענה שאי-אפשר להבחין בין זמרת סופרן לזמר בס רק באמצעות התבוננות במיתרי הקול שלהם אינה נכונה.

על פי החלק הראשון מיתרי הקול של אנשים שונים אינם דומים זה לזה, כלומר הם שונים זה מזה, ולכן ניתן להבחין בין קולות בני אדם לפי מבנה מיתרי הקול שלהם.

בחלק השני של המשפט נאמר כי מכאן הטענה שלא ניתן להבחין בין קולות בני אדם שונים לפי מבנה מיתרי הקול שלהם אינה נכונה, כלומר ניתן להבחין בין אנשים בעלי קולות שונים באמצעות התבוננות במיתרי הקול שלהם. מכיוון שזו אכן המסקנה העולה מן המחקרים, הרי שזו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

14. שמיט _____ הטענה שאי-אפשר ללמוד דבר מסגנון כלי החרס הנחשפים באתרים ארכאולוגיים על ההרכב האתני של תושבי המקום בעבר. לשיטתו, שינוי בסגנון עיצובם של הכלים שנמצאו באתר _____ בהכרח על חדירה של אוכלוסייה ממוצא אתני שונה, שהביאה עמה את כליה הייחודיים, _____ המשכיות בסגנון העיצוב _____ לקבוע כי לא התרחשה חדירה שכזו.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): שמיט מערער על הטענה שאי-אפשר ללמוד דבר מסגנון כלי החרס הנחשפים באתרים ארכאולוגיים על ההרכב האתני של תושבי המקום בעבר. לשיטתו, שינוי בסגנון עיצובם של הכלים שנמצאו באתר אמנם אינו מעיד בהכרח על חדירה של אוכלוסייה ממוצא אתני שונה, שהביאה עמה את כליה הייחודיים, אך המשכיות בסגנון העיצוב מאפשרת בהחלט לקבוע כי לא התרחשה חדירה שכזו.

המשפט מורכב משני חלקים. בחלק הראשון (עד הנקודה) מתוארת התייחסותו של שמיט לטענה כי ניתן ללמוד מסגנון כלי החרס כל הרכבם האתני של תושבי המקום. החלק השני מפרט את גישתו של שמיט למסקנות אשר ניתן להסיק משינוי בסגנון עיצובם של הכלים.

בחלק הראשון נאמר שמיט מערער על הטענה כי לא ניתן ללמוד דבר מסגנון כלי החרס הנמצאים על הרכבם האתני של בני המקום. כלומר לגישתו ניתן ללמוד מסגנון כלי החרס על הרכבם האתני של בני המקום. בחלק השני נאמר כי לטענתו של שמיט, שינוי בסגנון כלי החרס אמנם אינו מעיד על חדירה אוכלוסית ממוצא אתני שונה, אולם המשכיות בסגנון העיצוב בהחלט מאפשרת לקבוע כי לא הייתה חדירה כזו. חלקו הראשון של המשפט מפרט את הנאמר בחלקו השני, אכן ניתן ללמוד לגישתו של שמיט מסגנון כלי החרס הנמצאים במקום מסוים על הרכבם האתני של תושבי המקום, ולפיכך זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

15. **השאלה:** לצד התביעה לחלוקת קרקעות ולאספקת לחם זול להמונים, גברה בשלהי תקופת הרפובליקה הרומית גם התביעה לשמיטת חובות. אך בעוד התביעה לחלוקת קרקעות הייתה דרישה עממית, שהרי בעיקר איכרים מנושלים ופשוטים עם היו עתידים ליהנות ממנה, התביעה לשמיטת חובות עלתה מקרב האצילים המרוששים, שהרי לפשוטי העם חסרי הרכוש לא ניתן אשראי וממילא לא היו להם חובות.

איזה מן המשפטים הבאים מסכם באופן הטוב ביותר את הטענה המרכזית בדברים שלעיל?

פיתרון: בחלק הראשון של הקטע מוצגות התביעות שהועלו בשלהי הרפובליקה הרומית: לצד התביעה (העממית) לחלוקת הקרקעות ואספקת לחם זול הייתה תביעה לשמיטת חובות.

בחלק השני של הקטע מוסבר מי עמד מאחורי כל אחת מהדרישות: התביעה לחלוקת קרקעות הייתה עממית למרות שבעיקר פשוטי העם עמדו ליהנות ממנה, כלומר כולם עמדו מאחורי הדרישה אבל פשוטי העם היו הנהנים העיקריים, ואילו התביעה לשמיטת חובות הייתה של האצילים המרוששים (שכן לפשוטי העם לא היו חובות). התשובה הנכונה היא תשובה (4), נסביר מדוע כל אחת מהתשובות הנותרות אינה נכונה.

תשובה (1): אף שלאצילים היו בדרך כלל אינטרסים שונים מהאינטרסים של פשוטי העם, בשלהי תקופת הרפובליקה הרומית הם פעלו יחדיו למען מטרות משותפות

לא נאמר בקטע כי לאצילים היו בדרך כלל אינטרסים שונים מאלו של פשוטי העם.

תשובה (2): אילו ניתן אשראי גם לפשוטי העם, הם בוודאי היו מצטרפים לאצילים המרוששים בדרישה לשמיטת חובות, ולא מסתפקים התביעה לחלוקת קרקעות ולאספקת לחם זול

בקטע לא נאמר מה היה קורה אילו היה ניתן אשראי גם לפשוטי העם.

תשובה (3): אף שפשוטי העם חברו לאצילים בדרישתם לחלוקת קרקעות ולאספקת לחם זול, הדרישה לשמיטת חובות נשמעה מפי האצילים בלבד

לא נאמר בקטע כי פשוטי העם חברו לאצילים בדרישתם לחלוקת קרקעות ולאספקת לחם זול, אלא כי דרישה זו הייתה דרישה עממית.

תשובה (4).

16. השאלה: חוקר הספרות עוואט טוען כי במאה ה-20, יצירות ספרותיות שנכתבו במקורן בשפה שאינה שפת האם של כותבן שמרו על הפופולריות שלהן בעולם יותר מיצירות אחרות, משום שהיה קל יותר לתרגמן תרגום קולח וטבעי לשפות אחרות.

איזו מההנחות הבאות נמצאת בבסיס טענתו של עוואט?

פיתרון: טענתו של עוואט היא כי: א) קל יותר לתרגם יצירות שנכתבו שלא בשפת המקור שלהן לשפות אחרות. ב) יצירות כאלו שמרו על הפופולריות שלהן בעולם יותר מיצירות אחרות. מכאן שבסיס הנחתו מונחת ההנחה כי קריאה של יצירות אשר התרגום שלהן אינו קולח מפחית את הפופולריות שלהן, כלומר גורם להנאה פחותה במהלך קריאת אותן יצירות. תשובה (4). נפסול את יתר התשובות המוצעות.

תשובה (1): על המתרגם לשאוף לנאמנות רבה ככל האפשר לטקסט המקורי.

הקטע עוסק בשאלה אלו יצירות קל יותר לתרגם וזכו לפופולריות גדולה יותר, ולא בשאלה (הברורה מאליה) כי התרגום צריך להיות נאמן לטקסט המקורי.

תשובה (2): יש נטייה לתרגם יצירות ספרותיות שכבר זכו לפופולריות במקום שבו נכתבו.

מכיוון שהקטע עוסק בשאלה אלו יצירות **שמרו** על הפופולריות שלהן, הרי שהקטע עוסק באותן יצירות אשר זכו לפופולריות גם במקום שבו נכתבו. השאלה הנידונה היא לא האם יש נטייה לתרגם יצירות שזכו לפופולריות במקום שבו נכתבו, אלא אלו יצירות היו פופולריות גם במקומות אחרים.

תשובה (3): יצירות שלא נכתבו בשפת האם של מחבריהן זכו לתרגומים רבים יותר מיצירות אחרות.

על פי הקטע אותן יצירות שלא נכתבו בשפת האם של מחבריהן זכו לפופולריות גדולה יותר, אולם לא ניתן להסיק כי הן בהכרח זכו למספר תרגומים רב יותר. ומכל מקום זוהי אינה ההנחה שעליה מבסס עוואט את הטענה שלו אלא מסקנה אפשרית אשר ניתן להסיק מדבריו.

תשובה (4).

17. השאלה: רונית צריכה לבחור ססמה של שתי מילים שתקיים את הכללים הבאים:

- בססמה תופיע האות א' או האות מ', אך לא שתיהן.
- אם בססמה מופיעה האות פ' יותר מפעם אחת, תופיע בה גם האות מ'.
- שתי המילים בססמה יתחילו באותה אות.

איזה מהמילים הבאות יכולה להיות אחת מהמילים בססמה -

פיתרון: מכיוון שהשאלה מפנה לתשובות, נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): אפיפית.

על פי הכלל השני: "אם בססמה מופיעה האות פ' יותר מפעם אחת, תופיע בה גם האות מ'". מכיוון שבמילה "אפיפית" מופיעה האות פ' פעמיים, הרי שבמילה השנייה חייבת להופיע האות מ'. על פי הכלל הראשון: "בססמה תופיע האות א' או האות מ', אך לא שתיהן". מכיוון שבמילה "אפיפית" מופיעה כבר האות א', ובמילה השנייה צריכה להופיע האות מ', הרי שזו אינה יכולה להיות מילה בססמה.

תשובה (2): אומנת.

על פי הכלל הראשון: "בססמה תופיע האות א' או האות מ', אך לא שתיהן". מכיוון שבמילה "אומנת" מופיעות האותיות א' ו-מ', הרי שזו אינה יכולה להיות מילה בססמה.

תשובה (3): פלא.

על פי הכלל השלישי: "שתי המילים בססמה יתחילו באותה אות". מכיוון שהמילה "פלא" מתחילה באות פ', הרי שגם המילה השנייה בססמה תתחיל באות פ'.

על פי הכלל השני: "אם בססמה מופיעה האות פ' יותר מפעם אחת, תופיע בה גם האות מ'". מכיוון שבמילה "פלא" מופיעה האות פ' פעם אחת והמילה השנייה מתחילה באות פ', הרי שבמילה השנייה חייבת להופיע האות מ'.

פברואר 2013 - הסברים לפרק השני במילולית

על פי הכלל הראשון: "בססמה תופיע האות א' או האות מ', אך לא שתיהן". מכיוון שבמילה השנייה צריכה להופיע האות מ' ובמילה "פלא" מופיעה האות א', הרי המילה "פלא" אינה יכולה להיות מילה בססמה.

תשובה (4): פומה.

על פי הכלל השלישי: "שתי המילים בססמה יתחילו באותה אות". מכיוון שהמילה "פומה" מתחילה באות פ', הרי שגם המילה השנייה בססמה תתחיל באות פ'.

על פי הכלל השני: "אם בססמה מופיעה האות פ' יותר מפעם אחת, תופיע בה גם האות מ'".

מכיוון שבמילה "פומה" כבר מופיעה האות מ', תנאי זה מתקיים.

על פי הכלל הראשון: "בססמה תופיע האות א' או האות מ', אך לא שתיהן", ומכאן שאם המילה השנייה אינה מכילה את האות א', הרי המילה "פומה" יכולה להיות מילה בססמה.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18. השאלה: מהמשפט הראשון בקטע עולה כי -

פיתרון: על פי חלקו הראשון של המשפט: "הירח הוא העצם הראשון במערכת השמש שנחקר באמצעות חלליות. מכאן ניתן להסיק שככל הנראה ישנם עצמים נוספים שנחקרו לאחר מכן באמצעות חלליות.

על פי חלקו השני של המשפט: " הוא (הירח) עדיין הגוף השמימי היחיד שביקרו בו אסטרונוטים".

מכאן שבגופים שמימיים אחרים לא ביקרו עדיין אסטרונוטים.

תשובה (4).

19. השאלה: השימוש במילה "מצולקות" (שורה 6) נועד להציג את -

פיתרון: תחילת הפסקה השנייה מציגה סוגי הנוף המדענים ראו על הירח: "רמות בהירות והרריות המצולקות במכתשים רבים, ומישורים כהים...".

'צלקות' נוצרת משמעה פצע אשר הגליד. המכתשים הם אלו אשר לפי הקטע גרמו על פי הטקסט לאותן צלקות, ולכן התשובה הנכונה היא תשובה (1).

תשובה (1).

20. השאלה: איזה מהתרשימים הבאים מציג נכונה את מיקומם היחסי של הגופים בהתרחשות שאירעה בשנת 1959 (שורות 8-10)?

פיתרון: על פי הקטע בשנת 1959 צילמה החללית לונה 3 את צידו הרחוק של הירח, הצד אשר לעולם אינו פונה לכדור הארץ. מכאן שהתרשים המייצג את מיקומם היחסי של הגופים נמצא בתשובה (1).

תשובה (1).

21. השאלה: לפי הפסקה השלישית, מדוע יש על פני ה"ימות" פחות מכתשים משיש על פני הרמות?

פיתרון: על פי הפסקה השלישית לאחר היווצרותו של הירח הוא ספג הפגזה עזה של אסטרואידים ומטאוריטים, וכתוצאה מפגיעתם של כמה מהגופים הגדולים מביניהם נוצרו מכתשים עצומים. המכתשים הגדולים שנוצרו התמלאו במהלך מיליוני השנים לאחר מכן בלבה בזלתית, וכך נוצרו ה"ימות" הכהות.

מכיוון שעם הזמן ההפגזה שככה, כלומר כמות המטאורים שפגעו בירח הפכה קטנה יותר, וה"ימות" צעירות יותר מן הרמות, כלומר נוצרו בשלב מאוחר יותר יש על גבי הימות פחות מכתשים מאשר על הרמות.

תשובה (1).

22. השאלה: הטענה שחקר הירח היה יכול לאפשר "הצצה אל עֵבְרו של עולמנו אנו" (שורה 32) מבוססת על ההנחה ש -

פיתרון: על פי האמור בפסקה הרביעית "בזכות קרבתו היחסית לכדור הארץ, הירח הוא מקום אידאלי לחקר הפעילות שהתרחשה באזור זה של מערכת השמש בראשית התפתחותה...".

תשובה (4).

23. השאלה: על פי הקטע, איזו מהאפשרויות הבאות היא מאפיין המייחד את הירח מכדור הארץ?

פיתרון: על פי הקטע "עקבות פגיעתם של גופים שמימיים בכדור הארץ נמחו כמעט כולן מפניו של כוכב הלכת שלנו, הן בשל גורמים טבעיים הן בשל פעילות אנושית, אך ההיסטוריה הזאת" תועדה" במקביל על הירח, שם אפשר לחשוף אותה ולפענחה".
כלומר, המאפיין המייחד את הירח הוא שפניו כמעט לא השתנו בשלושת מיליארדי השנים האחרונות.

תשובה (4).
